

Братя Грим
Гъсарката

Живяла някога една царица. Мъжът ѝ бил умрял преди много години, но тя имала хубава дъщеря. Когато пораснала, обещали я за жена на един царски син отвъд равнината.

Дошло уреченото време за сватбата и приготвили деvojката за дългия път до чуждото царство. Старата царица ѝ дала скъпи съдове и накити, злато и сребро и красиви украшения – с една дума, всичко каквото подобавало за царски невестини дарове, защото тя от все сърце обичала чедото си. Дала ѝ и една придружителка, която трябвало да пътува заедно с невестата и да я предаде в ръцете на принца. Дали на всяка и по един кон за пътуването, но конят на принцесата можел да говори и се наричал Фалада.

Като ударил часът на раздялата, царицата отишла в спалнята си, взела едно ножче, порязала си с него пръстите на едната ръка, от които потекла кръв; взела с другата си ръка една бяла кърпичка, подържала я отдолу и оставила да капнат върху нея три капки кръв. Дала кърпичката на дъщеря си и ѝ рекла:

– Мила дъще, пази добре тези три капки кръв, те ще ти послужат из пътя.

Тъжни били и двете, но си казали сбогом. Принцесата пхнала кърпичката в пазвата си, възседнала коня и поела към новия си дом.

След като яздили непрекъснато цял час, тя усетила голяма жажда и рекла на придружителката си:

– Слез от коня и гребни с моята чаша малко вода от поточето – много съм жадна.

– Ако сте жадна – рекла придружителката, слезте, наведете се над водата и пийте. Няма да ви ставам слугиня.

Принцесата била наистина много жадна, слязла от коня, навела се над поточето и пила направо, без да гребне със златната чаша. После рекла:

– Горко ми!

А трите капки кръв се обадили:

– Да узнае това майка ти, сърцето ѝ ще се пръсне от мъка.

Но принцесата била хрисима, замълчала и отново възседнала коня. Яздили още известно време, но денят бил топъл, слънцето припичало и тя скоро пак ожадняла. Наближили един водопад и понеже отдавна била забравила лошите думи на придружителката пак ѝ рекла:

– Слез от коня и ми донеси малко вода във златната чаша.

Но придружителката отвърнала още по-високомерно:

– Ако искате да пиете, пийте сама. Няма да ви ставам слугиня.

Принцесата била много жадна, слязла от коня, навела се над бързоструйната вода, заплакала и казала:

– Горко ми!

А трите капки кръв пак се обадили:

– Да узнае това майка ти, сърцето ѝ ще се пръсне от мъка.

Но както пиела, навела се много напред, бялата кърпичка с трите капки кръв паднала от пазвата ѝ и водата я отнесла. В страха си принцесата не забелязала нищо.

Ала придружителката видяла и се зарадвала, че сега добивала власт над невестата, защото след като тя загубила трите капки кръв, ставала слаба и беззащитна. Когато принцесата се накарала да възседне отново коня си, наречен Фалада, придружителката казала:

– На Фалада ще се кача аз, а ти ще яздиш моя кон.

Примирила се принцесата и с това. Но после придружителката ѝ заповядала да съблече царската си рокля и да облече нейната обикновена, а накрая я заставила да даде клетва, че няма да каже за това никому в царския дворец; заплашила я, че ако не даде такава клетва, ще я убие.

Но Фалада видял и запомнил всичко.

Скоро стигнали в двореца.

Посрещнали ги с голяма радост. Царският син изтичал насреща им, помислил придружителката за своята невеста и ѝ помогнал да слезе от коня: после я повел по стълбата на двореца, а истинската принцеса останала долу.

От прозореца гледал стария цар. Видял я, че стои на двора, видял също, че била много изящна, нежна и извънредно хубава. Отишъл незабавно в царските покои и попитал невестата на сина си коя е онази, която пристигнала заедно с нея и сега стояла долу на двора.

– Взех я да ме придружава по пътя. Дайте ѝ да върши нещо, слугиня не бива да стои без работа.

В двореца нямало работа за нея и старият цар не знаел какво да ѝ нареди и казал:

– Има едно момче, което пасе гъските, тя ще му помага.

Момчето се казвало Кюрдхен и на него истинската невеста трябвало да помага да пасе гъските.

А скоро фалшивата невеста казала на младия цар:

– Скъпи съпруже, ще те помоля да изпълниш едно мое желание.

Той отвърнал:

– Ще го изпълня на драго сърце.

– Заповядай да повикат някой слуга и го накарай да отсече главата

на коня, който яздех насам, защото ме ядоса по пътя.

А в действителност се страхувала, че конят може да издаде как е постъпила с принцесата.

Когато верният Фалада вече трябвало да умре, истинската принцеса узнала и тайно обещала на слугата, че ще му даде пари, ако ѝ направи дребна услуга. Имало една голяма градска порта, през която тя минавала сутрин и вечер с гъските; помолила го да закове под портата главата на Фалада, за да може пак да я вижда. Слугата ѝ обещал; отсекъл главата на коня и я заковал под портата.

Рано сутринта, като минавали с Кюрдхен през портата, за да заведа гъските на полето, принцесата казала:

– Фалада, скъпи де висиш!

А главата отговорила:

– Принцесо мила, де вървиш!
Да знае майчица ти клета,
ще ѝ попари жал сърцето.

Продължила тя пътя си, излезли от града и повели гъските към полето. Стигнали до ливадата, принцесата пуснала косите си, а те били същинско злато. Гледал ги Кюрдхен, радвал се на блясъка им и протегнал ръка да отскубне няколко косъма. Но царската дъщеря казала:

– Духни, ей ветре, отнеси ти
на Кюрдхен шапчицата лека,
за да я гони той далече,
докато си среща аз косите
и ги сплета, и ги накия.

Тозчас духнал силен вятър, отнесъл далече шапчицата на Кюрдхен и той хукнал да я гони. Когато се върнал при принцесата, тя била сплела косите си и той не могъл да си вземе нито един косъм. Разсърдил се Кюрдхен и не ѝ продумал вече. Пасли гъските, докато се мръкнало, и се прибрали.

На другата сутрин, като минавали през портата, девойката пак рекла:

– Фалада, скъпи де висиш!

Фалада отговорил:

– Принцесо мила, де вървиш!
Да знае майчица ти клета,
ще ѝ попари жал сърцето.

На полето тя пак седнала в тревата и започнала да реши косите си. Дотичал Кюрдхен и посегнал към тях, но тя бързо каза:

– Духни, ей ветре, отнеси ти
на Кюрдхен шапчицата лека,
за да я гони той далече,
докато си среща аз косите
и ги сплета, и ги наkitя.

Тозчас духнал вятър и отнесъл шапчицата на Кюрдхен; той хукнал да я гони, но докато се върне, принцесата отдавна била нагласила косите си и той не можал да си вземе нито един косъм. Пасли гъските, докато се мръкнало.

Вечерта, като се прибрали, Кюрдхен отишъл при стария цар и казал:

– Не искам вече да паса гъските с тази девойка.
– Защо? – попитал старият цар.
– Защото цял ден ме ядосва.

Старият цар му заповядал да разкаже какво му се е случило.

И Кюрдхен разказал:

– Сутрин, като минаваме с гъските през портата, там виси една конска глава и девойката ѝ казва:

– Фалада, скъпи, де висиш –
а главата отговаря:

– Принцесо мила, де вървиш!
Да знае майчица ти клета,
ще ѝ попари жал сърцето.

Така Кюрдхен разказал докрая какво се случвало на ливадата и как той трябвало да гони шапчицата си.

Старият цар му заповядал да изведат и на другия ден гъските на полето, а той, щом се съмнало, застанал зад портата и чул как девойката приказва с главата на Фалада, после ги изпреварил и се скрил зад един храст.

Скоро видял със собствените си очи как гъсарката и гъсарчето

довели гъските и как след малко тя разплела косите си, които блестели като злато и каза:

– Духни, ей, ветре, отнеси, ти
на Кюрдхен шапчицата лека,
за да я гони той далече,
докато си среща аз косите
и ги сплета, и ги накия.

Духнал силен вятър и отнесъл шапчицата на Кюрдхен, който хукнал да я гони, а девойката започнала спокойно да реши и сплита къдравите си коси.

Видял старият цар всичко и се върнал незабелязано в двореца. Вечерта се прибрала и гъсарката; повикал я той и я попитал защо върши всичко това.

– Не бива да казвам и не мога да изплача пред жив човек мъката си, защото дадох клетва – иначе щях да бъда убита.

Дълго я придумвал старият цар, но не успял нищо да научи. Накрая казал:

Щом не искаш нищо да говориш, изплачи мъката си на тази железна печка!

И си отишъл.

Влязла тя в огромната железна печка, заплакала и занареждала:

– Седя сега тук изоставена от всички, а все пак съм царска дъщеря. Коварната придружителка ме застави да съблека царската си роля и се омъжи вместо мен, а пък аз трябва да паса гъски. Да знае моята майчица клета, ще ѝ попари жал сърцето.

Старият цар стоял отвън до печката, чул всичко и я накарал да излезе. После наредил да ѝ донесат царска рокля и хубостта ѝ се сторила на всички чудо невиждано.

Повикал царят сина си и му разкрил коя е истинската принцеса.

Зарадвал се от сърце младият цар, като видял хубостта ѝ и разбрал колко добродетелна била.

Направили голямо пиршество, на което поканили много хора. На трапезата седял принцът, от едната му страна била принцесата, а от другата – придружителката. Но тя била толкова заслепена, че вече не могла да познае принцесата в прекрасните ѝ одежди.

След като хапнали, пийнали и се развеселили, старият цар задал на придружителката една гатанка:

– Една придружителка измамила по такъв и такъв начин господаря си. Каква присъда заслужава тази жена?

Неистинската невеста отвърнала:

– Нищо друго, освен да бъде изгонена от царството.

– Ти си тази жена – рекъл старият цар. – Ти сама произнесе присъдата си и така ще постъпим с теб.

Изгонили я и отпразнували сватбата на младия цар с истинската му невеста. Двамата управлявали мирно и честито царството си.

КРАЙ

© Димитър Стоевски, превод от немски

Brüder Grimm
Die Gänsemagd

Сканиране и разпознаване: Анани Младенов

Публикация:

Братя Грим – Приказки
Превод – Димитър Стоев
Илюстрации – Антония Дончева
Редактор – Петя Дочева
Технически редактор – Иван Додов
Издателство – „Св.св. Кирил и Методий“

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2468>]